

Orde van dienst voor zondag 13 augustus 2017
in de Vermaning in Almelo

Het is de Heer die redt
(maar je moet wél een handje helpen)

Voorganger: ds. Carla Borgers
Organist: Henk Oosterveen

Orgelspel

Welkom en mededelingen
Aansteken van de kaars
Moment van stilte

Openingslied Liedboek 217 - De dag gaat
open voor het woord des Heren: 1 t/m 4

Bemoediging

Onze hulp is de naam van de Eeuwige,
schepper van hemel en aarde,
die de zee haar plaats wijst
en de woestijn tot bloei brengt,
die ons draagt en liefheeft
en ons uitdaagt tot leven.

Kyriëgebed

Godgeklaagd is het dat wereldleiders spelen met vuur,
en hun bevolking bloot durven stellen aan nucleair geweld.
Godgeklaagd is het dat boeren en hun dieren moeten lijden
onder gewetenloosheid en hebzucht.
Godgeklaagd is het dat conflicten altijd weer worden uitgevochten
over de hoofden van kinderen en hun moeders.

Zie en hoor, God, de klacht van al die kleinen en redt hen van dood en verderf.
Spreek ons aan, laat ons opstaan en de muren van vijandschap doorbreken.
En laat ons zingen, hoopvol zingen een lied van hoop en verwachting...

Glorialied Liedboek 343 – Geloofd zij God die heel de wereld tot leven wekt

Lezing Jona 2, 1-11 (NBV)

1 De HEER liet Jona opslokken door een grote vis. Drie dagen en drie nachten zat Jona in de buik van de vis. 2 Toen begon hij in de buik van de vis tot de HEER, zijn God, te bidden:

3 'In mijn nood roep ik de HEER aan
en hij antwoordt mij.
Uit het rijk van de dood schreeuw ik om hulp –
u hoort mijn stem!

4 U slingerde mij de diepte in, naar het hart van de zee.
Door kolkend water ben ik omgeven,
zwaar slaan uw golven over mij heen.

5 Ik dacht: Verstoten ben ik, verbannen uit uw ogen.
Maar eens zal ik opnieuw
uw heilige tempel aanschouwen.

6 Het water stijgt tot aan mijn lippen,
muren van water storten op mij neer,
zeewier om mijn hoofd verstikt mij.
7 Ik zink tot de bodem, waar de bergen oprijzen,
naar het rijk dat zijn grendels voorgoed achter mij sluit.
Maar u trekt mij levend uit de dood omhoog,
o HEER, mijn God!
8 Nu mijn levensadem mij verlaat
roep ik u aan, HEER,
en mijn gebed komt tot u
in uw heilige tempel.

9 Zij die armzalige afgoden vereren,
verlaten u, trouwe God.
10 Maar ik zal mijn stem in dank verheffen
en u offers brengen;
mijn geloften los ik in.
Het is de HEER die redt!’

11 Toen, op bevel van de HEER, spuwde de vis Jona uit op het land.

Lied Liedboek 942 – Ik sta voor U in leegte en gemis

Lezing Matteüs 14, 22-36 (Naardense bijbel)

22 Meteen dwingt hij de leerlingen
de boot in te stappen
en voor hem uit
naar de overkant te varen,
terwijl hij zich van de scharen
losmaakt.

23 Hij maakt zich van de scharen los
en klimt het bergland in,
om in afzondering te aanbidden.
Toen het avond werd
was hij daar alleen.

24 Maar de boot heeft zich al vele stadiën
van het land af opgehouden,
geteisterd door de golven,
want de wind is tegen geweest.

25 In de vierde nachtwake
komt hij naar hen toe,
wandeland over de zee.

26 Maar als de leerlingen
hem zien wandelen over de zee,
zijn ze verbijsterd; ze zeggen:
dat is een spook!, en ze
schreeuwen van vrees.

27 Maar meteen spreekt Jezus tot hen
en zegt: houdt moed, ik ben het,

vreest niet!

28 Ten antwoord aan hem zegt Petrus:
heer, als u het bent, beveel mij
over de wateren tot u te komen!

29 En hij zegt: kom!
Petrus daalt neer van de boot af,
wandelt over de wateren
en komt aan bij Jezus.

30 Maar als hij naar de wind kijkt
wordt hij bevreesd
en begint te zinken;
hij schreeuwt het uit en zegt:
heer, red mij!

31 Meteen strekt Jezus de hand uit,
neemt hem vast
en zegt tot hem: kleingelovige,
waartoe stond je zo onvast?

32 Zij klimmen op naar de boot
en de wind gaat liggen.

33 Die in de boot
brengen hem hulde en zeggen:
u bent werkelijk een zoon van God!

34 Ze steken over en komen op het land aan
in Gennesaret.

35 Als de mannen van die plaats
hem herkennen,
zenden zij bericht naar heel die omstreek,
en ze brengen tot hem
allen die er kwalijk aan toe zijn;

36 ze hebben hem aangeropen
om alleen al de zoom van zijn kleed
te mogen vastgrijpen.
En zovelen als er hem vastgrepen
werden er gered.

Lied Liedboek 933 - Gij ziet ons vechten met de macht

Overdenking

'Houd moed, niet bang zijn' klinkt het terwijl de wind je boot te pakken neemt en hem laat dansen op de golven. Hoe blijf je kalm en moedig, middenin een storm, terwijl je ook nog eens een soort spookverschijning hebt gezien? 'Houd moed, ik ben het', zegt Jezus. Petrus herkent de stem, laat zich roepen en stapt overboord, de storm in naar Jezus toe. Het is een krankzinnig verhaal. Je kunt niet over water lopen. We kunnen in water zwemmen, drijven desnoods, maar er niet op lopen. Dat is godsonmogelijk, hoewel er altijd wel weer mensen zijn die het proberen.

We hebben dit verhaal in de afgelopen weken kunnen horen tijdens de wijkbijeenkomsten van de gemeente Twente Zuid-Oost en over een paar weken gaat ook de Almelose gemeente met dit verhaal aan de slag. 'Lopen op het water' is de titel van het verslag dat Henk Stenvers, directeur en algemeen secretaris van de ADS, schreef

tijdens zijn studieverlof. Hij heeft dat verlof besteed aan een bezinning op de toekomst van doopsgezind Nederland. Het evangelieverhaal reikte hem het beeld aan van de gemeenten: in een bootje vechtend tegen de golven en de tegenwind, niet wetend welke kant het op moet.

Ik laat de toestand van de doopsgezinde gemeenten even voor wat ze is, want die boot op dat meer, die golven en die wind zijn ervaringen van ieder van ons. We hebben waarschijnlijk allemaal wel eens het gevoel gehad in een bootje te zitten met rondom hoge golven en een wind waartegen niet op te tornen viel.

Het zijn die levensmomenten waarop de moed je in de schoenen kan zakken en je de wal niet meer ziet. Je leven staat op z'n kop en de vragen beuken als golven op je in.

Antwoorden zijn er niet op dat moment, alleen maar verwarring en chaos.

Je raakt verlamd en blijft zitten waar je zit. Op zo'n moment weet je niet anders te doen dan mee te deinen met de bewegingen van de boot. Wie weet gaat de wind toch nog een keer liggen en wordt het water weer kalm.

Dan is het wel heel fijn als er iemand is die naar je toe komt en je bij de hand neemt.

Iemand die zegt: ik zie in welke situatie je zit; ik zie je problemen of verdriet of pijn.

Vertel maar.... Het vraagt om vertrouwen om dan je verhaal te durven vertellen, je gevoelens prijs te durven geven, in de hoop dat ze veilig zijn bij die ander. Jij moet de boot uit, het water in.

Petrus wacht het moment niet af dat de wind gaat liggen. Op het moment dat hem duidelijk wordt dat die spookverschijning op het water zijn vriend en leermeester is, stapt hij overboord. Als jij het bent, zeg me dan te komen, roept hij. 'Kom', klinkt het onmiddellijk.

Hoe vaker ik dit verhaal lees, hoe vreemder het me wordt. En dat is goed. Want het moet eerst weer vreemd worden, wil je er nieuw naar kunnen kijken. De vertrouwde uitleg is dat Petrus weliswaar dapper overboord stapt en een paar meter over het water loopt, maar dan zijn vertrouwen kwijt raakt en alsnog dreigt te verdrinken. Als Jezus hem dan de helpende hand reikt, krijgt Petrus gelijk een uitbrander van hem:

'Kleingelovige, waartoe stond je zo onvast?' (in de NBV staat 'waarom ging je twijfelen?').

Die uitbrander blijft hangen en haken. Uitbranders blijven bij de meeste mensen meer hangen dan complimentjes. Gek is dat eigenlijk. En we gaan ook zo makkelijk mee met de negatieve woorden van Jezus. Maar bij het telkens weer lezen van dit verhaal vanwege de wijkbijeenkomsten bleef ik hangen bij Petrus die overboord ging. En ik dacht: Hij flikte het toch maar en zette een paar stappen; die anderen leerlingen bleven zitten jammeren. Misschien was het niet helemaal slim wat Petrus deed; misschien was het onverstandig en impulsief. Maar hij deed het dan toch maar. Petrus had geen zin om in die boot te blijven zitten afwachten tot de wind zou gaan liggen of tot ze misschien allemaal overboord zouden kieperen. Hij zocht zijn heil buiten de boot en begaf zich daarmee in een gebied vol gevaren. Op het moment dat dát tot hem doordrong zakte hij erdoorheen. Even verloor hij al zijn lef en zijn vertrouwen.

Misschien zou je kunnen zeggen dat heel ons leven een soort 'lopen over water' is. Dat leven is een kwetsbaar leven, ook al voelen we dat meestal niet zo en stappen we soms net als Petrus als echte durfallen overboord. Toch zijn er talloze mensen die de stap niet durven zetten en binnenboord blijven, ook al stormt het om hen heen nog zo hard. Wat maakt dat je wél overboord gaat, dat je wél het lef hebt om het aan te durven om op water of desnoods op glad ijs te lopen?

Misschien is het dat je je gedragen weet door anderen, dat je weet dat je het niet alleen hoeft te doen. Misschien heb je een groot zelfvertrouwen of ben de gewoon een impulsieve waaghals. Gelovige mensen zeggen soms: Ik vertrouw erop dat Jezus mij redt als ik er doorheen zak, zoals hij Petrus redde.

Dat klinkt natuurlijk heel mooi en vroom, en voor een aantal mensen is het ook een ervaren realiteit. Toch denk ik dat daar in onze kring anders over wordt gedacht. Ja, Jezus redt, maar niet op zo'n directe manier. Wie Jezus ziet als voorbeeld voor een manier van leven, die kan ook zeggen: Jezus redt, maar die bedoelt er dan iets anders mee. Jezus als voorbeeld voor ogen houden redt je misschien van egoïsme of zelfmedelijden, of hij redt je van de angst als het er in je leven op aan komt, als je moet

staan voor je overtuigingen, als het gevaarlijk wordt te zeggen wat je te zeggen hebt. In die zin redt Jezus je van angst of lafheid en zet je aan tot moed en vertrouwen. Toen ik een plaatje zocht voor op het liturgieboekje trof ik bijna alleen de plaatjes waarop de zinkende Petrus was afgebeeld met Jezus als zijn redder. Heel mooi en heel vroom, maar dat was niet wat ik zocht. Bij toeval trof ik de simpele cartoon die er nu op staat en waar ik zelf vreselijk om moest lachen.

'Het is de Heer die redt', riep de profeet Jona na zijn wel heel bijzondere avontuur in de vis. Hij was even vergeten dat die Heer er niet alleen voor zijn eigen volk was, maar ook oog had voor anderen. Jona moest in de vis zijn redder nog wat beter leren kennen en Hem niet alleen voor eigen 'consumptie' willen gebruiken.

Ook de leerlingen in de boot en de mensen aan de wal in Gennesaret beaamden het: Het is de Heer die redt. Ja, maar je moet ook zelf stappen zetten en zo iets als een zwembandje om doen voor je overboord stapt.

Op het plaatje zie ik Petrus enigszins triomfantelijk tegenover Jezus in het water staan. Big smile: Kijk eens Jezus, ik heb het toch maar geflikt! Jezus zelf lijkt hier wat zuinig te kijken, geïrriteerd misschien zelfs als ik naar de wenkbrauwen kijk. Tja, niet iedere redder vindt het leuk als hij even niet nodig blijkt te zijn. Zo heeft de cartoonist er een heel ander verhaal van gemaakt.

Toch zit er natuurlijk een diepe waarheid in de tekening: blindelings vertrouwen op God of Jezus of je vertrouwen stellen op een idool of op welk voorbeeld dan ook is niet echt verstandig. Je moet je voorzorgsmaatregelen nemen voor je je in het diepe stort. Of, zoals een gezegde luidt: Vertrouw op God, maar zet je fiets op slot. In de Islam kennen ze een dergelijk gezegde ook: Vertrouw op Allah, maar bindt je kameel vast. Het echte leven is vaak niet lief; het is maar al te vaak juist ruw en zonder mededogen. Het is prima om Jezus na te volgen en op God te vertrouwen, maar je moet daarbij je verstand niet thuis laten. Dan kun je nog beter in je bootje wachten tot Jezus aan boord komt; de wind zal dan misschien ook wel gaan liggen.

Wat zegt zo'n verhaal nou in onze situatie als gemeente? We hebben er in verschillende wijkbijeenkomsten over gesproken en zullen daar in september/oktober mee doorgaan. Drijven wij met z'n allen in de boot en laten we de wind en de golven over ons heen komen, hopen en biddend om redding? Of wagen we het erop om Jezus tegemoet te gaan? En wat betekent dat dan? Hoe vast staan we dan, hoe zeker zijn we van onze zaak? En wat is dan onze 'zwemband', áls we er tenminste aan denken die om te doen. Waar halen we de moed vandaan om stappen te zetten op dat woeste water; in die wereld te stappen die nauwelijks zit te wachten op onze boodschap van vrede en verzoening. Het is eigenlijk nog steeds diezelfde wereld waarin Jezus leefde en werkte onder de mensen. Hij was niet bang om zijn neus buiten de deur te steken, om risico's te nemen. Kan hij ook daarin ons voorbeeld zijn? Hij roept nog steeds: Kom! We worden aangesproken, uitgenodigd, uitgedaagd om ons scheepje te verlaten, om het water van de dood te bedwingen en te overwinnen, ondanks onze kwetsbaarheid, ondanks de woestheid van de golven.

In het Nieuwe Liedboek (lied 920) is een lied van de dichter Ad den Besten opgenomen dat over die kwetsbaarheid gaat:

Gij hebt, o God die broze bestaan gewild
Hebt boven 't nameloze mij uitgetild.
Laat mij dan dankbaar leven, de volle tijd
Geborgen in de bevende zekerheid
Dat ik niet uit dit smal onvast bestand van mijn bestaan
zal vallen dan in uw hand.

Geloof en vertrouwen spreekt hieruit. Niet alleen vertrouwen dat het allemaal wel goed komt, maar ook het geloof dat ons bestaan een bedoeling heeft, dat we inderdaad geroepen worden: Mens, waar ben je? Ja jij daar, en jij en jij....Kom en zet die stap! Amen.

Orgelspel

Open ruimte

Dank- en voorbeden

Liefdevolle God,
Dank voor het leven,
dank voor de liefde,
dank voor de hartstocht en de passie
waarmee zo heel veel mensen proberen goed te doen,
er te zijn voor anderen.

Wij bidden: roep ons bij onze naam, schud ons wakker,
wek ons verlangen naar een leven buiten de boot,
naar uitdaging en levend geloof.

Voor de wereld om ons heen bidden wij:
voor al die mensen die gevangen zitten
in troosteloosheid en uitzichtloosheid,
voor mensen die levenslang in armoede moeten leven,
zonder enige kans op verbetering.

Voor al die mensen die lijden onder geweld en intimidatie,
zoals de inwoners van Gaza die lijden onder de blokkade
van Israël, waardoor het strookje land één grote gevangenis is.
We bidden vanwege de dreigende situatie tussen de VS en Noord-Korea,
dat het gezonde verstand het wint van de stoere oneliners,
dat beide partijen bereid zijn te luisteren naar wijze mensen.

Voor wie ziek is bidden wij en voor hun naasten.
We noemen ...
Voor de nabestaanden van bidden we:
dat ze troost en vreugde vinden de herinneringen
die ze met elkaar en met anderen delen.

Voor de kerk bidden wij,
dat ze zich bevrijdt van haar neiging tot macht,
dat ze haar zelfgebouwde dijken doorsteekt
waardoor de liefde kan stromen,
de liefde die ze geleerd heeft van haar Heer en redder, Jezus van Nazareth.

Stil gebed
Onze Vader

Slotlied 'Ik voel de winden Gods vandaag'

Opdracht (met woorden vanuit de abdij van Iona)

Moge God, die erbij is als de zon opgaat en ondergaat
en als je de zee oversteekt,
onderweg je schreden richten.

Moge God, die je nabij is als je zit
en als je staat,
je met liefde omringen
en je bij de hand leiden.

Moge God, die je wegen kent
en de plaatsen waar je uitrust
bij je zijn in je taak op aarde

het goede nieuws zijn dat je deelt
en je op de eeuwige weg leiden,
de weg van vrede.

Gezongen zegenbede: Liedboek 416 – Ga met God en Hij zal met je zijn

Doven van de kaars
Orgelspel na de dienst

Collecte bij de uitgang, bestemd voor de Stuurgroep Duurzame Ontwikkeling